
Spis treści

I. Wprowadzenie (napisała Anna Gałdowa)	9
1. Osoba i osobowość jako przedmiot zainteresowań psychologii	11
1.1. Filozoficzne problemy w psychologii osobowości	14
1.2. Osobowość – konstrukt teoretyczny	18
2. Podejście analityczne czy holistyczne	25
3. Teorie czy koncepcje osobowości	27
3.1. Struktura i funkcje teorii	30
3.2. Przyczyny różnorodności teorii osobowości	32
3.3. Klasyfikacja teorii	35
II. Pomędzy przymusem a przypadkiem. Freuda teoria osobowości (napisał Bartłomiej Dobroczyński)	37
1. Geografia umysłu	45
2. Mieszkańcy umysłu	50
3. Pomędzy przymusem a przypadkiem	54
III. Psychologia analityczna C.G. Junga (napisała Anna Gałdowa)	57
1. Szkic biograficzny	61
2. Koncepcja psychiki	63
3. Rozwój i konfrontacja z Cieniem	68
4. Nieświadomość kolektywna: archetypy i symbole	76
IV. W stronę psychologii subiektywnej – Alfreda Adlera koncepcja człowieka (napisała Małgorzata Opoczyńska)	87
1. Narodziny psychologii indywidualnej	88
2. Założenia programowe psychologii indywidualnej	91
3. Główne filary Adlera koncepcji człowieka	96
3.1. Poczucie niepełnowartościowości	96
3.2. Dążenie do kompensacji	98
3.3. Cel życia	101
3.4. Styl życia	106
V. Istota i rozwój tożsamości w koncepcji E.H. Eriksona (napisała Jolanta Basistowa)	111

VI. Moratorium psychospołeczne – szansa czy zagrożenie dla rozwoju (napisała Małgorzata Opoczyńska)	123
1. Kryzys okresu dorastania	124
2. Rozwojowy sens moratorium	126
3. Niebezpieczeństwa czasu próby	132
3.1. Zamęt tożsamościowy	132
3.2. Tożsamość negatywna	135
VII. Psychologia jednostki Gordona W. Allporta (napisał Aleksander Nelicki)	143
1. Definicja osobowości	145
2. Kształtowanie się osobowości	149
3. Centrum osobowości – proprium	152
4. Osobowość dojrzała	156
VIII. „Organizmiczna” koncepcja Abrahama H. Masłowa (napisał Aleksander Nelicki)	159
1. Syndromowa teoria osobowości	161
2. Potrzeby podstawowe	165
3. Natura jednostki	166
4. Samoaktualizacja	168
IX. „Metakliniczna” koncepcja osoby V.E. Frankla (napisał Aleksander Nelicki)	177
1. Struktura bytu ludzkiego	181
2. Wola sensu	182
3. Patologia woli sensu	187
4. Osoba głęboka	190
5. Istota rozwoju człowieka	193
X. Geneza, struktura i mechanizmy motywacyjne osobowości w ujęciu Alberta Bandury (napisała Agnieszka Niedźwieńska)	195
1. Podstawowe założenia	196
2. Struktura osobowości	197
3. Geneza osobowości	199
3.1. Uczenie przez obserwację	200
3.2. Uczenie przez działanie	202
4. Mechanizmy motywacyjne osobowości	203
5. Uwagi końcowe	206
XI. Społeczno-uczeniowa teoria osobowości Juliana B. Rottera (napisała Barbara Szmigielska)	209
1. Kilka danych biograficznych	210
2. Podstawowe założenia teorii Rottera	211
3. Podstawowe konstrukty pojęciowe teorii Rottera	214
3.1. Główne zmienne pozwalające przewidywać rezultaty społecznego uczenia się	214
3.1.1. Potencjał zachowania	214
3.1.2. Oczekiwania	215

3.1.3. Wartość wzmocnienia	216
3.1.4. Sytuacja psychologiczna	216
3.2. Poczucie kontroli wzmocnień	217
3.2.1. Badania nad poczuciem kontroli	218
3.2.2. Rozwój poczucia kontroli	220
4. Znaczenie teorii Rottera	221
XII. Waltera Mischela interakcyjna teoria osobowości (napisał Jacek Neckar)	225
1. Krytyka teorii osobowości	226
2. Zmienne osobowe jako propozycja teoretyczna W. Mischela w konstruowaniu modelu osobowości	229
2.1. Kompetencje	230
2.2. Strategie kodowania	231
2.3. Oczekiwania	231
2.4. Subiektywna wartość bodźca	233
2.5. Autoregulujące systemy i plany	233
XIII. Czynnikowe ujęcie osobowości (osobowość w świetle psychologii różnic indywidualnych) (napisał Andrzej Beauvale)	235
1. Paradygmat psychologii różnic indywidualnych w badaniach nad osobowością	235
2. Potoczne charakterystyki ludzi	238
3. Powstanie i próby doskonalenia metody testów psychologicznych	239
4. Struktura cech osobowości w ujęciu R.B. Cattella	242
5. Struktura cech osobowości według H.J. Eysencka	248
6. Model wielkiej piątki	252
XIV. Kategoria osobowości w psychologii transpersonalnej (napisał Bartłomiej Dobroczyński)	257
1. Zastrzeżenia psychologów transpersonalnych wobec zachodniego rozumienia człowieka i jego psychiki	259
2. Zasady psychologii transpersonalnej	261
3. Miejsce kategorii osobowości w psychologii transpersonalnej	265
Bibliografia	269